O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND IQTISODIYOT VA SERVIS INSTITUTI

"TASDIQLAYMAN"
_____
Samarqand iqtisodiyot va servis instituti rektori
M.E. Po'latov
2024 yil "29" August

Ro'yxatga olindi: № FD-08-09
2024 yil "29" august

AKADEMIK KO'NIKMALAR VA KASBIY KOMPETENTLIK FANINING O'QUV DASTURI

Bilim sohasi: 400 000 – Biznes, boshqaruv va huquq
Ta'lim sohasi: 410 000 – Biznes va boshqaruv
Ta'lim yo'nalishi: 60410800 – Menejment

SAMARQAND – 2024

Fan/modul kodi AKKK1204	O'quv yili 2024 - 2025	Semestr 2	Kreditlar 4
Fan/modul turi Majburiy	Ta'lim tili O'zbek/rus		Haftadagi dars soatlari 4
1 Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
Akademik ko'nikmalar va kasbiy kompetentlik	48	72	120

2 I. Fanning mazmuni

Talabalar ushbu fanni o'qish natijasida quyidagi keng ko'lamli ko'nikmalarga ega bo'ladilar: akademik o'qish, yozish, tinglash va gapirish ko'nikmalarini rivojlantirish; tanqidiy fikrlash va o'z-o'zini namoyon etishning asosiy ko'nikmalarini egallash; vaqtni to'g'ri taqsimlash, mustaqil ta'lim ko'nikmalarini rivojlantirish; akademik konvensiyaga muvofiq akademik lug'at va matn yozish sohasida zarur bilimlarni olish; akademik matnlarni tahlil qilish strategiyalarini o'rganish; amaliy tadqiqotlar olib borish va o'quv mashg'ulotlarida muvaffaqiyatli ishtirok etish. omma oldida qanday qilib muvaffaqiyatli nutq so'zlash, bahs va munozaralarda qatnashishni o'rganish.

Kasbiy kompetentlik – talabalarni, bo'lajak mutaxassislar kompetensiyasi, ularning amaliyotdagi intilishi va qobiliyati hamda o'z imkoniyatlarini muvaffaqiyatli, ijodiy faoliyat ko'rsatish, kasbiy va ijtimoiy sohada qo'llashga hamda bu faoliyatni ijtimoiy ahamiyatini, uning natijalariga nisbatan shaxsiy mas'uliyatni his etishi, doimo uzluksiz ravishda o'z ustida ishlashi kabi fazilatlarni ro'yobga chiqarish, kasbiy kompetentlikni shakllantirishga doir maqsadlarni qamrab oladi.

3 II. Asosiy nazariy qism(ma'ruza mashg'ulotlari)
II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

Mavzu 1. Akademik ko'nikmalar va kasbiy kompetentlik faniga kirish
AKKK fanining dolzarbligi. AKKK fanining maqsad va vazifalari. Akademik ko'nikmalar va ularning mohiyati. Kasbiy kompetentlik va uning ahamiyati.

Mavzu 2. Shaxsiy akademik faoliyatni tashkil etish
Shaxsiy akademik faoliyat va uning mohiyati. Shaxsiy akademik faoliyatni samarali tashkil etish vositalari. Akademik ko'nikmalar va ularni shakllantirish. Akademik ko'nikmalarni rivojlantirish yo'llari.

1. Ochilova G.O., Akbarova S.Sh. Kasbiy kompetentlik. (Darslik). T.: "Innovatsion rivojlanish nashriyot-matbaa uyi", 2022. 324 b.

2. Saifnazarov I., Muxtarov A., Sultonov T., Ernazarov D., Xalimmetova R. (O'quv qo'llanma) Ilmiy tadqiqot metodologiyasi. Toshkent – Iqtisodiyot – 2019. 226 b.

Qo'shimcha adabiyotlar

1. Stella Cottrell. Skills for Success: Personal Development and Employability.
4th edition. Under exclusive licence to Macmillan Education Limited, RED GLOBE PRESS, 2021. – 407 p.

2. Stella Cottrell. The Study Skills Handbook. 4th edition. Under exclusive licence to Springer Nature Limited, RED GLOBE PRESS, 2019. – 432 p.

3. Sheila Cameron. The MBA Handbook: Academic and professional skills for mastering management. 9th edition. Pearson Education Limited 2021. – 572 p.

4. Kathleen McMillan, Jonathan Weyers. The Smarter student: skills and strategies for success at university. Pearson Education Limited 2006. – 476 p.

Axborot manbalari

1. www.lex.uz – O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi.

2. www.president.uz – O'zbekiston Respublikasi Prezidentining rasmiy veb-sayti.

3. www.imv.uz – O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligining rasmiy veb-sayti.

4. www.thestudyspace.com – Buyuk Britaniyadagi The Study Space nomli talabalar hamjamiyati rasmiy veb-sayti

5. https://stat.uz O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi statistika agentligi

8	Fan dasturi Samarqand iqtisodiyot va servis instituti O'quv uslubiy kengashining 2024-yil 29 avgustdagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan. (№ FR-08-05
9	**Fan/modul uchun ma'sul:** Usmanova N.M. - SamISI Menejment kafedrasi katta o'qituvchisi., PhD.
10	**Taqrizchilar:** **X.I. Turdibekov-** TDIU Samarqand filiali prorektori i.f.n. dotsenti; **A.Y. Hazratqulov-** "Kasaba Samarqand" unitar korxonasi direktori

Mavzu 3. Ta'lim olish jarayonini samarali tashkil etish

Muvaffaqiyatli o'rganish: intellekt, strategiya va mustaqil ta'lim. Ta'lim olish uchun CREAM strategiyasi. Ta'lim olish jarayonida vaqtni boshqarish (time management) ko'nikmasi. Stress va noqulayliklarni boshqarish.

Mavzu 4. Tanqidiy o'qish va eslatmalar bilan ishlash (note-taking)

Tanqidiy o'qish va uning ahamiyati. Tanqidiy o'qishni samarali yo'lga qo'yish vositalari. Eslatmalar va izohlar yaratish. Eslatamalar bilan ishlashning samarali yo'llari.

Mavzu 5. Akademik yozish

Yozish va uning turlari. Akademik yozish va uning elementlari. Akademik yozish shakllari. Akademik yozishni boyitish yo'llari.

Mavzu 6. Manbalar va adabiyotlar bilan ishlash

Manbalar va adabiyotlar turlari. Manbalar va adabiyotlarni izlash. Manbalar va adabiyotlardan samarali foydalanish. Foydalangan manbalar va adabiyotlarni rasmiylashtirish. Raqamli ma'lumotlar va ularning iqtisodiy ahamiyati. Raqamli ma'lumotlar shakllari. Raqamli ma'lumotlar manbalari. Raqamli ma'lumotlarni rasmiylashtirish.

Mavzu 7. Plagiat (ko'chirmachilik) va unga yo'l qo'ymaslik

Plagiat va mualliflik huquqining buzilishi. Plagiat bilan shug'ullanishning salbiy oqibatlari. Plagiatni aniqlash vositalari. Plagiatga yo'l qo'ymaslik chora-tadbirlari.

Mavzu 8. Jamoada ishlash (teamworking)

Boshqalar bilan ishlash: hamkorlikda o'rganish. Jamoa tuzish va unda ishlash ko'nikmalari. Guruh ishi va uni samarali tashkil qilish. Yetakchilik qobiliyatlarini rivojlantirish.

Mavzu 9. Kreativ fikrlash

Kreativ fikrlash va uning afzalliklari. Kreativ fikrlashni shakllantirish vositalari. Kreativlikning 4P modeli. Muammolarni hal qilish (problem-solving) ko'nikmasidan samarali foydalanish yo'llari.

Mavzu 10. Kasbiy kompetensiya va uni rivojlantirish yo'llari

Kasbiy kompetensiya va uning mohiyati. Kasbiy kompetensiyalarning o'ziga xos xususiyatlari. Kasbiy kompetensiyalarni rivojlantirishga yondashuvlar. Kasbiy kompetensiyalarni rivojlantirish omillari.

Mavzu 11. Ishga joylashish ko'nikmalari

Kommunikatsiya (o'zaro aloqa) ko'nikmalari. Texnologiya bilan bog'liq ko'nikmalar. Tashabbuskorlik va tadbirkorlik ko'nikmalari. Rejalashtirish va tashkiliy ko'nikmalar. "Yashil" ko'nikmalar.

Mavzu 12. Iqtisodchi mutaxassisning kasbiy ko'nikmalari

Matematik ko'nikmalar. Ma'lumotlarni to'plash va tahlil qilish. Bozor tendensiyalarini sharhlash va prognoz qilish. Fanlararo bilimlar. Tadqiqotlar olib borish. Loyihalar boshqaruvi. So'rovnomalar o'tkazish. Iqtisodiy modellashtirish.

III. Amaliy mashg'ulotlarlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Akademik ko'nikmalar va kasbiy kompetentlik faniga kirish
2. Shaxsiy akademik faoliyatni tashkil etish
3. Ta'lim olish jarayonini samarali tashkil etish
4. Tanqidiy o'qish va eslatmalar bilan ishlash (note-taking)
5. Akademik yozish
6. Manbalar va adabiyotlar bilan ishlash
7. Plagiat (ko'chirmachilik) va unga yo'l qo'ymaslik
8. Jamoada ishlash (teamworking)
9. Kreativ fikrlash
10. Kasbiy kompetensiya va uni rivojlantirish yo'llari
11. Ishga joylashish ko'nikmalari
12. Iqtisodchi mutaxassisning kasbiy ko'nikmalari

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan topshiriqlar:

1. Akademik ko'nikmalarning talabalar faoliyatidagi ahamiyati va dolzarbligi.
2. Kasbiy kompetensiya va unga nisbatan yondashuvlar.
3. Shaxsiy akademik faoliyat va uni tashkil etish vositalari.
4. O'z-o'zini boshqarish ko'nikmasini rivojlantirish yo'llari.
5. Muvaffaqiyat uchun shaxsiy javobgarlikni shakllantirish.
6. Akademik faoliyat integratsiyasi: nazariya va amaliyot uyg'unligi.
7. CREAM strategiyasi va undan samarali foydalanish.
8. Vaqtni boshqarish (time management) ko'nikmasi va rivojlantirish yo'llari.
9. Tanqidiy o'qish va samarali amalga oshirish omillari.
10. Eslatmalar bilan ishlash (note-taking) va foydali jihatlari.
11. Akademik yozish va samarali amalga oshirish omillari.
12. Adabiyotlarni izlash va tanlash.
13. Plagiat va uning salbiy oqibatlari.

14. Jamoada ishlash (teamworking) va uning afzalliklari.
15. Kreativ fikrlash va uni rivojlantirish yo'llari.
16. Texnologiya bilan bog'liq ko'nikmalar.
17. "Yashil" ko'nikmalar va uning foydali jihatlari.
18. Fanlararo bilimlar va kasbiy rivojlanishdagi o'rni.
19. Tadqiqotlar olib borish jarayoni va uni tashkil etish.
20. Ish o'rinlari bo'yicha ma'lumotlar bilan tanishish manbalari.

4	**V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)** Fanni o'zlashtirish natijasida talaba: Bilish kerak: - mansab jarayonining mexanizmlarini bilish; - xodimlarni boshqarish tizimidagi martaba strategiyasining o'ziga xos xususiyatlarini bilish Qodir bo'lishi kerak: - mansabni boshqarishning zamonaviy nazariyasi mazmuni va mohiyati haqida tasavvurga ega bo'lish; - martaba rejalashtirish usullari haqida tasavvurga ega bo'lish; - boshqaruv martabasini oshirish muammolari haqida tushunchaga ega bo'lish - kasbiy va kasbiy yuksalish rejasini ishlab chiqishda loyihalash va tadqiqot faoliyati bo'yicha ko'nikmalarga ega bo'lish; - boshqaruv mansabini oshirish jarayonida yuzaga keladigan muammolarni hal qila olish. Egalik qilish kerak: - martaba rivojlanishini boshqarish uchun zarur bo'lgan harakatlar majmuini ta'minlaydigan bilim; - martaba rejasini amalga oshirish va tuzatish ko'nikmalari; - o'z-o'zini rivojlantirish texnikasi.
5	**VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:** • ma'ruzalar; • amaliy ishlarni bajarish va xulosalash; • interfaol keys-stadilar; • blits-so'rov; • guruhlarda ishlash; • taqdimotlar namoyishi; • jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.
6	**VII. Kreditlarni olish uchun talablar:** Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar xaqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ish yoki testni topshirish.
7	**Asosiy adabiyotlar**